

Milí přátelé v Kristu,

asi všechny děti rády chodí do zoologické zahrady. A určitě nejen děti, dospělí také. Zajímalo by mě, které pavilony a která zvířata jsou nejvíce navštěvovaná. Určitě mezi ta populární zvířata patří sloni a hroši, která svým vzrůstem či váhou mnohonásobně převyšují vzrůst a váhu člověka. Možná také hadi. V mnohých lidech vyvolávají odpor, ale když je vidí přes sklo, je to jistě atraktivní a bezpečná podívaná. A neměli bychom zapomenout na divoké šelmy – na tygry a na lvy. A zase zde platí: kdybychom se s nimi setkali v přírodě, tváří v tvář, asi bychom strachem umřeli. Ale protože v ZOO nás od nich odděluje klec, rádi tyto šelmy sledujeme – a zvláště pak tehdy, kdy je pracovníci krmí. To je teprve podívaná! Ty jejich mohutné čelisti a hrůzu nahánějící tesáky! Vždyť díky nim tyto šelmy vzbuzují strach u ostatních zvířat a samozřejmě i u lidí.

Dnešní žalm představuje obtížnou duchovní potravu pro naše uši i pro naše srdce. Není lehké mu naslouchat, není lehké jeho slova vnitřně strávit. Zní nám poněkud tvrdě, bojovně, možná krvelačně, pomstychtivě, skoro až barbarsky. Jsou to přesně ta starozákonní slova a obrazy, o kterých se většinou domníváme, že je Ježíš svým láskyplným životem jednou provždy odsunul na druhou kolej. A vzhledem k tomu, že takový žalm není možné z bible odstranit, alespoň jej tedy nebudeme číst, že?!

Však také tento Žalm 3 církev nezařadila do církevních perikop, tedy mezi nedělní liturgická čtení. A pokud se přece jen někde objeví, pak ochuzen o své nejtemnější pasáže. K tomu jistě přispěl fakt, že tento žalm se považuje za modlitbu určenou pro válečné potřeby. Možná když se chystal izraelský král do války, zpíval či modlil se právě těmito slovy. Anebo se za jeho úspěch v bitvě takto modlili kněží v Chrámu. Vždyť samotný nadpis „*Žalm Davidův, když prchal před svým synem Abšalómem*“, to napovídá. Král David je na útěku před svým moci-chtivým synem, vzdorokrálem Abšalómem, který jej pronásleduje a chce svého otce zničit. Pravděpodobně tedy tomuto žalmu křesťané rozuměli hlouběji v dobách všeobecného ohrožení - třeba při vstupu německé armády na naše území, anebo při monstrprocesech padesátých let - než my dnes, v době míru, kdy nás takto masivně žádný nepřítel neohrožuje.

Ale to ještě neznamená, že bychom neměli osobní zkušenosti s nepřítelem, s nepřáteli. I my máme nepřátele. Třeba ne po celý život, jen v určitém období. Možná „ještě“ nemáme nepřátele – ovšem co teď není, může žet jednou nastat. A možná „už“ nemáme nepřátele – a v takovém případě je jistě na co vzpomínat. Když křesťan řekne, že má nepřátele, nemusí to znamenat, že si je vytvořil svým špatným, zlým jednáním – i když i to se pohříchu občas stává. Někdy opravdu nemůžeme za to, že si nás někteří lidé přestali vážít, že nás začali po nějaké době pomlouvat, nadávat nám, vyhrožovat. Určitě někteří z vás zažili i na svém těle, nejen na duši, jaké to je „mít nepřátele“.

Někteří by označili za takové nepřátele své zaměstnavatele, šéfy, kteří si občas potřebují na někom shladit záhu nebo pohýčkat své ego. Jiní mají vleklé problémy se sousedy, často kvůli před lety špatně uložené várci hnoje anebo kvůli hádkám o pozemky. A také problémy mezi nejbližšími - mezi rodinnými příslušníky - bývají časté. No a děti? Ty ve škole mají většinou dvě možnosti – buďto se naučí šikanovat druhé, anebo se sami stanou předmětem šikany. A když už jsme ve školním prostředí – učitelky jistě nejsou někdy daleko od toho označit své žáky či studenty za „nepřátele“.

Žalmista nám tedy podává svůj recept, jak se s nepřítelem vyrovnat. Jak proti němu bojovat. A žalmista nabízí vskutku kristovský způsob boje s nepřítelem. „*Opravdu?*“, mohli byste se zeptat. Co je kristovského na tom, když žalmista volá: „*Povstaň, Hospodine, zachraň mě, můj Bože! Rozbiješ čelisti všem mým nepřátelům, svévolníkům zvyrázíš zuby.*“ (v.8)?

Ježíš přece mluví o lásce k nepřátelům, o tom, že s druhým lidem máme na jejich nenávist odpovídat láskou. Říká třeba: ³⁸ *Slyšeli jste, že bylo řečeno: 'Oko za oko, zub za zub'.* ³⁹ *Já však vám pravím, abyste se zlým nejednali jako on s vámi; ale kdo tě uhodí do pravé tváře, nastav mu i druhou;* ⁴⁰ *a tomu, kdo by se chtěl s tebou soudit o košili, nech i svůj plášť.* ⁴¹ *Kdo tě donutí k službě na jednu míli, jdi s ním dvě.* (Mt 5:38-41) Tato a jiná Ježíšova vznešená slova přece nemůžeme vůbec srovnávat s žalmistovou prosbou o zvyrážení zubů jeho nepřátelům!

Ale tady pozor! Nehodnoťme příliš ukvapeně. Copak už to není dostatečně laskavé - že se žalmista za své nepřátele modlí? Kolikrát se to asi nám v životě podaří? Někdo nám něco provede, ublíží nám, nebo nám systematicky znepríjemňuje život. Jak na to reagujeme my? Buďto se dusíme hněvem, anebo (což je horší varianta) mu to začneme oplácet. Přesně ve stylu známého výroku: *Nejlepší obrana je útok.* Ale k tomu má autor žalmu daleko. On své stesky, své rozhořčení obrací k nebesům, k Hospodinu.

Prosí Boha, aby zasáhl – a tím dává jasně najevo, že on sám zasahovat nebude. Žalmista nehodlá vracet svým protivníkům rány, které utřžil. Takové jednání patří jen Hospodinu, tomu svrchovanému Soudci.

Při posledním soudu Bůh každému dá, co si zaslouží. To se říká na mnoha místech Písma. Například z listu Židům slyšíme: *Vždyť víme, kdo řekl: 'Já budu trestat, má je odplata.' A jinde: 'Pán bude soudit svůj lid.'* (Žd 10:30) A Pán Ježíš ujišťuje: *Hle, přijdu brzo, a má odplata se mnou; odplatím každému podle toho, jak jednal.* (Zj 22:12)

To chce pořádnou porci víry a naděje, abychom mohli své nepřátele svěřit do Božích rukou - a neodplácet jim zlé věci tady a teď.

No dobře, ale není to pořád málo? Jak si poradíme s takovou krvelačnou modlitbou: Rozbiješ, Hospodine, čelisti všem mým nepřítelům, svévolníkům zvyrážíš zuby. Zde je čas vrátit se na začátek kázání, vrátit se do ZOO. Řekli jsme, že na šelmách, na lvech či tygrech lidi nejvíce děsí jejich zuby. Ale: Děsila by nás tato královská zvířata, kdyby neměla ty své tesáky? Kdyby na nás už lvi a tygři necenili své obrovské a ostré zuby, asi bychom z nich neměli takový strach a respekt. Jen si představte lva bez svých zubů. Bez svých tesáků by se pak takový lev mírou své nebezpečnosti hodně přiblížil ovci, nebo koze. Šelma bez svých zubů už zkrátka není šelmou.

O co tedy vlastně žalmista vlastně prosí, když žádá Hospodina, aby svévolníkům zvyrážel zuby? On prosí Boha, aby z těchto nebezpečných lidí učinil beránky! On jim vlastně svou modlitbou žehná. Chce, aby od nich odešlo to zlé, to nebezpečné - to co z nich tvoří šelmy. Nechce jejich smrt. Nechce, aby zmizeli z povrchu zemského.

Žalmista si přeje, aby se jeho nepřátelé napravili, aby změnili své smýšlení, své převrácené životní postoje a návyky, aby litovali svých činů. Jinak řečeno: žalmista vyprošuje jejich pokání a obrácení k dobrému, obrácení k Bohu. On prosí Hospodina, aby jeho nepřátelé činili pokání a navrátili se k Bohu.

A proč se za to modlí? Protože dobře ví, že takovou věc sám nedokáže. On je pouhý člověk! Pouhý člověk, který by maximálně dovedl oplatit ránu ránou. Ale na změnu protivníkova srdce je krátký. Pokud tedy někdo dokáže vykořenit zlo ze zlých lidí, pak je to jedině Bůh sám, nikoli člověk. Modlit se za naše nepřátele, vyprošovat pro ně požehnání – k tomu nás tedy žalmista svým postojem vybízí.

Dobře. Ale co když se nic nezmění? Co když si Bůh se svým zásahem dá načas, či třeba nezasáhne proti našim nepřítelům vůbec? Co když budeme od nich muset snášet příkoří ještě dlouhý čas?

I na to nám svou modlitbou žalmista dává odpověď. On je totiž minimalista. Spokojí se s málem. Nežádá po Bohu okamžité zázraky. Nechce toho moc. Naopak si váží toho mála, které mu Hospodin nabízí bezprostředně. A to je hluboký pokoj duše. *„Ulehnu, usnu a probudím se, neboť Hospodin mě podepírá. Nebojím se davu desetitisíců, kteří kolem proti mně se kladou.“* Večer si lehne do postele, pokojně usne a ráno se odpočatý probudí – možná proto, aby měl sílu opět čelit svým protivníkům. Hospodin je s ním! To mu nikdo a nic na celém světě nemůže vzít. Kdyby mu Bůh hned pomohl od jeho nepřátel, jistě by se za nějaký čas našli zase další lidé, kteří by mu znepríjemňovali život. Daleko důležitější tedy je, aby žalmista měl klidné spaní, aby prožíval hluboký mír ve svém srdci, aby měl sílu znovu a znovu čelit těm, kteří jej ohrožují. Tak tedy na jednu stranu život plný strastí a nepříjemností - na druhou stranu život v pokoji a klidu, život s vědomím Boží blízkosti a péče.

Silně to připomíná Ježíšův úděl. Když se v Gestemanské zahradě naposledy na svobodě modlil, tvářil v tvář nepřítelům, utrpení a potupné smrti, Hospodin jej tohoto údělu nezbavil, ale obdaroval Ježíše pevným odhodláním projít tímto utrpením. Žádná mocná a viditelná záchrana se nekonala. A přitom se stalo mnohem víc: Ježíš po modlitebním zápase nakonec prosil svého Otce: *„...ne má vůle, nýbrž tvá vůle se staň.“* (L 22,42) Je přirozené, že ze všeho nejvíc toužíme odstranit z našeho života to zlé, co nás nějak svírá, ničí, ohrožuje – třeba své nepřátele. Daleko důležitější však je, abychom pokojně splynuli s Boží vůlí, byť by to třeba mohlo někdy bolet. V tom se také skrývá Boží záchrana.

Milí bratři, milé sestry, přeji nám všem, abychom právě dnes pokojně a včas ulehli - tak jako žalmista. Ale daleko víc nám přeji, abychom se v novém roce poprali se svými „nepříteli“ - a to na modlitbách, před Bohem. Kéž dostaneme sílu od našeho Pána odpustit jim a začít znovu. A kdo ví? Třeba Bůh dá - a i oni se změň. A pokud z nějakého důvodu nedá, jistě nám daruje alespoň svůj hluboký pokoj.

Modleme se: *Hospodine, když se dnes ohlížíme za uplynulým rokem. Děkujeme ti, že jsi nás zachoval při životě a že jsi nám v mnohých věcech žehnal. Vidíme ale také ty zlé a špatné věci, kterými jsme v roce 2015 museli projít. A možná právě nám ubližovali druzí lidé. A tak tě prosíme, abys jim to odpustil, a abys je změnil. A abys v nás obnovil upřímnou lásku k nim a daroval nám svůj pokoj. Pokorně si však také uvědomujeme, že i my jsme druhým lidem v mnoha případech ublížili, že i kvůli nám lidé plakali a trápili se. Odpusť nám to. A dej nám sílu ke změně. Amen.*